

KANNABIS MYTHBUSTER

Kannabiskeskustelussa toistuu usein samat väitteet ja uskomukset.

Mihin väittämiin, tietolähteisiin tai kenen kokemuksiin voi luottaa, kun tieto on ristiriitaista ja näkökulmia monia?

Kannabis Mythbusterissa käsitellään kannabikseen liittyviä tyypillisiä väitteitä ja tarkastellaan niitä eri puolilta. Yhtä lopullista totuutta ei kuitenkaan ole. Jokainen päättää itse millaisia riskejä on valmis ottamaan. Mitkä asiat sinun vaakakupissasi painaa?

PILVI ON VAARATONTA, EIKÄ SITÄ VOI PITÄÄ EDES HUUMEENA.

TOTTA TARUA

Käytön riskit ovat aina yksilöllisiä ja ne koetaan yksilöllisesti riippuen käytön tiheydestä, käytetyistä määristä, aineen laadusta, vahvuudesta sekä henkilön persoonallisista ominaisuuksista.

Joillakin on aina toisia enemmän ns. altistavia tekijöitä, jotka lisäävät riskiä riippuvuuden syntyyn tai esim. mielenterveydellisiin ongelmiin.

Pitkään kestänyt runsas käyttö aiheut-

taa lähes aina käyttäjälleen haittoja. Tyypillisimpiä ovat arjen hallintaan sekä mielenterveyteen liittyvät ongelmat. Kaikille ei näitä ongelmia tule tai ne tulevat pidemmällä viiveellä tai vähäisempinä. Erityisen riskialtista kannabis on kehittyvän nuoren aivotoinnoille (esim. oppimiskyky, muisti ja tunne-elämä). Suurin osa koetuista haitoista häviää käytön lopettamisen jälkeen.

Poltetun kannabiksen terveyshaittoja ovat mm. syöpäriskin kasvu ja hengityselinsairaudet, eli samat kuin tupakalla. Kannabista poltetaan usein tupakan seassa, jolloin haitat kertaantuvat. Polttamisesta aiheutuvia haittoja voidaan vähentää nauttimalla kannabis suun kautta tai höyrystämällä. Fyysisten ja psyykkisten haittojen lisäksi kannabiksesta voi tulla myös sosiaalisia, taloudellisia tai rikosseuraamuksellisia haittoja.

ALKOHOLI ON HAITALLISEMPAA KUIN KANNABIS.

TOTTA TARUA

Haitallisuus on suhteellinen käsite, joka riippuu aina päihteen käyttäjästä ja käyttötavoista sekä siitä mistä näkökulmasta asiaa tarkastellaan. Tutkitaanko kuolemantapauksia, elämäntavan riskialttiutta, aivotoininnan muutoksia, syrjäytymistä, mielenterveysongelmien riskiä vai jotakin muuta? Joillain mittareilla alkoholi on selvästi haitallisempaa, joillain taas kannabis. Oleellista haittojen määrittelyssä on myös käyttäjän oma kokemus siitä, mikä hänelle parhaiten tai huonoiten sopii. Kansanterveydellisesti haittojen vertailu on hankalaa, koska kannabis on laitonta, eikä terveydenhuollon tietoon tule niitä käyttäjiä, jotka pystyvät käyttämään kannabista ilman suurempia koettuja haittoja.

Kannabiksen laittomuusstatus aiheuttaa tiettyjä sosiaalisia haittoja. Tiedon leviäminen kannabiksen käytöstä tai siitä kiinnijäämisestä voi johtaa hankaluuksiin opinnoissa tai työpaikalla. Ylimoitettu puuttuminen voi lisätä syrjäytymisriskiä. Toisaalta alaikäisille kumpikin päihde on laitton. Yhteismitallinen vertailu ei ole helppoa eikä mielekästä. Olennaisempaa on miettiä, miten päihteen käyttöä ja niistä johtuvia haittoja ylipäätään voidaan vähentää.

KANNABIKSEN KÄYTTÖ EI AIHEUTA RIIPPUVUUTTA.

TOTTA TARUA

Kannabiksen käytöstä saattaa aiheutua riippuvuutta, joka on luonteeltaan psyykkistä ja sosiaalista. Suurilla käyttömääriillä ja pitkään kestäneen käytön jälkeen saattaa ilmetä myös fyysisiä vieroitusoireita.

Vaikka käyttäjä ei kokisikaan olevansa riippuvainen, toistuva mieliteko kannabikseen ja arjen pyöriminen aineen ympärillä ovat viitteitä riippuvuudesta. Riippuvuusriskiin vaikuttaa mm. käyttömäärät, käytön tiheys ja käyttäjän yksilölliset ominaisuudet.

KAIKKIHAN PILVEÄ OVAT KOKEILLEET, SE ON TÄTÄ PÄIVÄÄ.

TOTTA TARUA

Kannabiksen kokeilu ja käyttö on arkipäiväistynyt 2010-luvulla etenkin nuorten aikuisten kohdalla. Yleisintä kannabiksen kokeilu ja käyttö on 25–34-vuotiailla. Heistä lähes kaksi viidestä on vähintään kokeillut kannabista. Huomionarvoista on kuitenkin, että tätä nuorempien kohdalla kannabiksen kokeilu ei ole lisääntynyt. Peruskouluikäisten kannabiskokeiluja on harvemmalla kuin joka kymmenellä, lukiolaisista alle 15 %:lla ja ammattikouluissa opiskelevista noin joka viidennellä. Useimmilla kannabiskokeilut jäävät muutamaan kertaan. Suurin osa suomalaisista ei ole kokeillut kannabista.

KANNABIKSEN KÄYTTÖ ON JOKAISEN OMA ASIA, EIKÄ KUULU MUILLE.

TOTTA TARUA

Kaikkien päihteen, myös kannabiksen, säännöllinen käyttö vaikuttaa käyttäjän läheisiin. Päihtyneen läheisen käytös voi tuntua ahdistavalta tai pelottavalta, tai käytön runsaus voi herättää huolta läheisissä. Kannabiksen käyttö, hallussapito, myynti ja kasvattaminen ovat laittomia Suomessa, ja mahdollinen kiinnijääminen voi vaikuttaa myös käyttäjän lähipiiriin ja perheeseen.

Vaikka kannabiksen kotikasvatuksella voidaan välttää kansainväliseen huume- ja katukauppaan liittyviä ongelmia, ei se poista kaikkia kannabishaittoja tai käyttäjän lähipiirissä koettua huolta.

KANNABIKSEN KÄYTTÖ EI JOHDA KOVIEN HUUMEIDEN KÄYTTÖÖN.

TOTTA

TARUA

Suuri osa kannabiksen käyttäjistä on kokeilijoita, joiden käyttö jää muutamaan kertaan tai käyttäjiä, jotka eivät koske kannabiksen lisäksi muihin huumausaineisiin. Väestötutkimusten valossa n. 17 % suomalaisista on käyttänyt kannabista, mutta kovempien aineiden käytön osuus koko väestöstä on muutamien promillien luokkaa. Osa kannabiksen käyttäjistä päätyy kuitenkin käyttämään myös muita huumausaineita. Syitä on useita. Kovien aineiden käyttö on kuitenkin aina monen osatekijän summa, eikä se johdu kannabiksen ominaisuuksista.

KANNABIS ON AITO LUONNONTUOTE, ITSEKASVATETTUNA TODELLINEN LUOMUHUUME.

TOTTA

TARUA

Suomessa kotikasvatettu kannabis on usein päihdyttäviltä vaikutuksiltaan vahvempaa kuin muualla tuotettu katukauppatavara. Lisäksi Suomessa kotikasvatettu kannabis kasvaa usein hyvin epäluonnollisissa olosuhteissa keinovalon ja kastelujärjestelmien turvin. Tuontitavarana kulkevaan kannabiksesta valmistettavaan hasikseen lisätään monesti haitallisia jatkeaineita, jolloin ei voida puhua enää luonnontuotteesta. Kannabiksen kotikasvattajilla on parempi tieto aineen laadusta ja "puhtaudesta", eikä omaan käyttöön kasvatettu kannabis vaikuta globaaliin huumerikollisuuteen.

Monilla kasveilla on myrkyllisiä ominaisuuksia tai ne ovat ihmisen käyttöön sopimattomia, siksi pelkkä luonnontuote-leima ei tee mistään kasvista sinällään turvallista. Hamppukasvilla on kuitenkin myös paljon hyötykäyttömahdollisuuksia. Hamppu on hyvä raaka-aine esimerkiksi tekstiiliteollisuudessa ja sillä on paljon hyviä ravitsemuksellisia ominaisuuksia. Näiden hyötyhamppulajikkeiden päihdyttävät ominaisuudet ovat lähes olemattomia.

KANNABIS AIHEUTTAA SKITSOFRENIAA JA PSYKOOSEJA.

TOTTA

TARUA

Omaa alttiuttaan mielenterveyden häiriöille on vaikea määrittää etukäteen ja siksi kokeilu on aina riski. Kannabiksen käytön yhteyttä erilaisiin mielenterveyden ongelmiin on selvitelty pitkään. Ei ole varmaa näyttöä siitä, että kannabis itsessään laukaisee psyykkisten sairauksien puhkeamisen. Kannabiksen on kuitenkin todettu aikaistavan esimerkiksi skitsofrenian puhkeamista ja kannabispysykoosin vuoksi hoidettavana olleista merkittävä osa sairastuu lopulta skitsofreniaan. Paniikki- ja psykoosioireita voi esiintyä joskus jo ensimmäisillä kokeilukerroilla. Mikäli käyttöä jatketaan ensimmäisen psykoosikoemuksen jälkeen, lisääntyy psykoosin uusiutumisen riski merkittävästi.

Käyttömäärät, käytetty kannabislajike ja yksilölliset erot vaikuttavat käytön seurauksiin.

KANNABIS ON TURVALLISTA, SILLÄ SITÄ KÄYTETÄÄN MYÖS LÄÄKKEENÄ.

TOTTA

TARUA

Kannabiksen lääkekäytön mahdollisuuksia tutkitaan paljon ja lupaavia tutkimustuloksia raportoidaan jatkuvasti. Suomessakin lääkekannabista voi saada sairauden hoitoon lääkärin määräyksellä, lähinnä muun hoidon täydennykseksi.

Useimmilla lääkkeillä, myös kannabiksella, on sivuja haittavaikutuksia. Lääkestatus ei poista minkään aineen riskejä, eikä lääkkeitä tule käyttää ilman hoitavan lääkärin määräystä. Kannabiksen päihdekäyttöä ja itselääkintää ei tule sekoittaa lääkärin määräämään lääkehoitoon.

KANNABIS TULISI LAILLISTAA SUOMESSA, SILLÄ SEN KÄYTTÖÄ ON VAPAUTETTU MUISSAKIN MAISSA.

TOTTA

TARUA

Suurimmassa osassa Euroopan maista kannabiksen käyttö on laitonta. Joissain maissa jätetään kannabiksen käytöstä rankaisematta (depenalisaatio) eli pienten kannabismäärien hallussapito omaan käyttöön on sallittua. Vapauttamiseen on päädytty usein tilanteessa, jossa lain valvontaan ei riitä resursseja ja käyttö on verrattain yleistä. Valtiollinen päihdepolitiikka ei suoraan perustu sille, miten haitallista päihde on, vaan siihen vaikuttavat myös monet muut tekijät, kuten esimerkiksi elinkeinoelämän intressit, perinteet ja mielikuvat sekä poliittiset näkemykset.

Päihdepoliittisia ratkaisuja ei voi suoraan siirtää maasta toiseen, mutta varmasti niistä voi jotain oppia. On hyvä muistaa, että esim. alkoholin asema laillisena päihteenä ei ole poistanut kaikkia siihen liittyviä haittoja. Kannabiksen käytöstä rankaisematta tai syyttämättä jättäminen on lain mukaan lievissä tapauksissa mahdollista jo nyt. Lakistatuksesta riippumatta on tärkeää huolehtia siitä, että kannabiksen käytöstä kiinnijäämisestä ei aiheudu kohtuutonta haittaa yksilölle.

YAD Youth Against Drugs ry:n kannanotot kannabikseen ja muihin päihdekysymyksiin löydät: www.yad.fi

